

YENİ KATILIM SİGORTACILIĞI MEVZUATININ SİGORTA ŞİRKETLERİ İÇİN GETİRDİĞİ DÜZENLEMELER VE YENİLİKLER

REGULATIONS AND CHANGES FOR INSURANCE COMPANIES BY THE NEW PARTICIPATION
INSURANCE LEGISLATION

Hakemli Makale

Muharrem UMUT*

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	242
I. 2020 YILI ÖNCESİ KATILIM SİGORTACILIĞI MEVZUATI.....	243
II. YENİ KATILIM SİGORTACILIĞI MEVZUATI	245
III. SİGORTA ŞİRKETLERİ İÇİN GETİRİLEN YENİ DÜZENLEMELER.....	247
A. Bireysel Emeklilik Faaliyetleri.....	247
B. Kuruluşlar.....	249
C. Danışma Kurulu ve Müessese	250
D. Katılım Uyum Birimi	252
E. Katılım İç Denetim Raporu.....	253
F. Eğitim, Sınav ve Sertifikasyon	254
G. Pencere Usulü.....	255
SONUÇ	256
KAYNAKÇA	258

DOI: 10.32957/hacettepehdf.1086001

Makalenin Geliş Tarihi: 10.03.2022

Makalenin Kabul Tarihi: 30.05.2022

* Doç. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu, Sigortacılık Bölümü

E-posta: muharrem.umut@hbv.edu.tr

ORCID: 0000-00002-9213-1440

Bu makale Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Araştırma ve Yayın Etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

ÖZ

Türk sigortacılık sektöründe son yıllarda çokça konuşulan ve düzenlemeler yapılan konulardan biri katılım sigortacılığıdır. Katılım sigortacılığı, en basit haliyle katılımcıların katkı adı altında bir tutarı ortak fona ödediği ve hasarların bu fondan tazmin edildiği, risk paylaşım ilkesine dayanan alternatif bir sigortacılık sistemidir. Dini ve bilhassa faiz hassasiyetlerinden dolayı, geleneksel sigorta ürünlerine talebi düşük olan veya uzak duran kişilerin de sigorta ihtiyaçlarının karşılanması bakımından, sigorta sektöründe katılım sigorta şirketleri faaliyet göstermeye başlamıştır. Katılım sigorta şirketlerinin faaliyetlerine ilişkin ilkelerin belirlenmesi ve bu şirketlerin katılım esasları çerçevesinde faaliyette bulunabilmelerini teminen ilk defa 2017 yılında kamu otoritesince mevzuat düzenlemeleri yapılmış olup, 2020 yılı sonunda ise köklü değişikliklere gidilerek sigorta şirketleri açısından önemli düzenlemeler yapılmış ve şirketlere bazı yükümlülükler getirilmiştir. Bu çalışmada, yeni katılım sigortacılığı düzenlemesi ile getirilen yenilikler ve katılım sigorta şirketlerince yerine getirilmesi gereken yükümlülüklerden bahsedilecek ve söz konusu düzenlemelerin katılım sigortacılığı sektörü açısından önemine değinilecektir.

Anahtar kelimeler: Türk sigortacılık sektörü, Katılım sigortacılığı, Katkı, Sigorta şirketleri, Kamu otoritesi.

ABSTRACT

Recently, participation insurance is one of the most talked about and regulated issues in the Turkish insurance sector. Participation insurance, simply is an alternative insurance system based on the risk sharing principle, in which participants contribute an amount called the contribution to the joint fund and the claims are compensated from this same fund. Participation insurance companies have emerged in the insurance sector to meet the insurance needs of people who are reactive to or stay away from traditional insurance policies due to their religious sensitivities particularly due to interest rate inherent in traditional products. Legislation for participation insurance companies was made for the first time in 2017 by the public authority to set the principles for the operations of these companies. In the study, the innovations brought via the recent legislation amendment for the participation insurance companies will be mentioned and its importance for the participation insurance sector will be discussed.

Key words: Turkish insurance sector, Participation insurance, Contribution, Insurance companies, Public authority.

GİRİŞ

Dünya sigortacılığında ve literatürde; faizsiz sigortacılık, tekafül, teavün, İslami sigorta gibi kavramlarla ifade edilen “katılım sigortacılığı” yakın zamanda sigortacılık alanında en çok ivme kazanan alanlardan birisi olmuştur. İslam dünyasında sigorta kavramı, ilk defa İbni Abidin döneminde konuşulmaya başlanmıştır.¹ Daha sonra Selçuklular döneminde esnaf birliklerinin oluşturduğu ahilik sistemi ve Osmanlı döneminde ise teavün sandıkları şeklinde sigortacılık benzeri yapıların ortaya çıktığı görülmektedir.²

Her ne kadar geleneksel sigortacılık sistemi Türkiye uygulamalarında eski olsa da katılım sigortacılığı oldukça yeni bir sistemdir. Temelde yardımlaşma, dayanışma, risk paylaşımı ve faiz bulunmaması esasına dayanmaktadır.³ Dünyada katılım sigortacılığı, özellikle 1970’li yıllarda İslam Konferansı Teşkilatının yaptığı çalışmalar sonucu İslam ülkeleri nezdinde yoğun olarak tartışılmıştır.⁴ Genel olarak bakıldığında, katılım sigortacılığının dünya genelinde 50 yıllık bir geçmişi bulunmaktadır. Ülkemizde katılım sigortacılığının 2009 yılında özel bir sigorta şirketi olan ve katılım sigortacılığı yaptığı iddiasında bulunan Neova Sigorta A.Ş. ile başladığını ifade etmek mümkündür.⁵ Daha sonra Bereket Sigorta, Doğa Sigorta, HDI Sigorta, Katılım Emeklilik, Groupama Hayat şirketleri gibi şirketler sektörde katılım sigortacılığı alanında faaliyet göstermeye başlamıştır.⁶

¹ ABİDİN, İbni, **Reddül Muhtar**, (Çev. A. Davudoğlu / M. Taşkesenlioğlu / M. Savaş), Cilt:IV, Şamil Yayınları, İstanbul, 2012.

² GÜRBÜZ, Yunus Emre, **İslam Ekonomisi ve Sigortacılık (Tekafül / Katılım Sigortacılığı)**, 1. Basım, Umuttepe Yayınları, İstanbul, 2016.

³ ÖZÜOĞRU, Haşim, “Katılım Sigortacılığı ve Türkiye’deki Durumu”, **Third Sector Social Economic Review**, Yıl: 2018, Cilt: 53, Sayı: 1, (s. 1-16).

⁴ GÜRBÜZ, **2016**, s. 335.

⁵ Neova Sigorta A.Ş., 19.12.2020 tarihli ve 31339 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan “Katılım Esasları Çerçevesinde Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik” kapsamında ismini Ticaret Sicili Gazetesinde Neova Katılım Sigorta A.Ş. olarak değiştirmiştir. Diğer bir deyişle katılım ibaresini unvanına eklemiştir.

⁶ Şirket isimlerinde herhangi bir tarih sırası gözetilmemiştir. 2021 yılı sonu itibariyle sektörde 6 adet tam katılım ve 6 adet pencere usulüyle faaliyet gösteren sigorta şirketi bulunmuştur. Türkiye Sigorta Birliği, <https://tsb.org.tr/tr/uye-sirketler>, (erişim tarihi: 10.02.2022).

Katılım sigortacılığı alanında ilk mevzuat düzenlemesi 2015 yılında çıkan torba kanuna madde eklenmesi şeklinde yapılmaya çalışılmıştır. Ne var ki katılım sigortacılığının tanımlandığı kanun taslağı maddesi alt komisyon görüşmeleri esnasında torba kanundan çıkarılmıştır. Daha sonra 2017 yılında katılım sigortacılığı mevzuatı yönetmelik olarak düzenlenmiş ve akabinde bir genelge yayınlanmıştır. 2020 yılı sonunda ise söz konusu katılım sigortacılığı mevzuatında köklü değişiklikler yapılmıştır.

Çalışmada, söz konusu mevzuat düzenlemesinin katılım sigorta şirketleri için önemine; bu düzenlemedeki danışma komitesi, müesses, katılım uyum birimi gibi unsurların şirketler için mahiyeti ve işlevi; bireysel emeklilik faaliyetleri ve Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK), Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM) gibi kuruluşların kapsama alınması; personel için eğitim, sınav ve sertifikasyon şartları; katılım iç denetim raporu ve pencere usulünün kaldırılması hususlarına değinilecek ve bu başlıklar altında değerlendirmeler yapılacaktır.

I. 2020 YILI ÖNCESİ KATILIM SİGORTACILIĞI MEVZUATI

2017 yılına kadar sigortacılık sektöründe katılım sigortacılığına yönelik münhasır bir mevzuat düzenlemesi yapılmamıştır. Ancak 2010-2015 yılları arasında gerek sektörde katılım sigortacılığı yaptığını iddia eden şirketlerin varlığı, gerekse yurtiçi ve yurtdışı yatırımcıların mevzuat boşluğunun giderilmesi yönündeki talepleri karşısında; mülga Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğü tarafından katılım sigortacılığının tanımlandığı bir kanun maddesi hazırlanarak ilgili torba kanun tasarisına eklenmiştir. Zira yurtdışından sigortacılık sektörüne gelen yatırımcılar katılım sigortacılığı alanında faaliyet göstermek için ülke kurallarını önceden bilmek, bunun için katılım sigortacılığına ilişkin yasal

düzenlemelerin olmasını istemişlerdir.⁷ Ne var ki torba yasaya konulan katılım sigortacılığı maddesi yasalaşmamıştır.⁸

Kanun çalışmalarının sonuçsuz kalması üzerine 5684 sayılı Sigortacılık Kanunundaki yetkiye dayanılarak katılım sigortacılığı alanında düzenleme ikincil mevzuat şeklinde yapılmak istenmiştir. Bu kapsamda katılım sigortacılığına ilişkin yönetmelik şeklindeki düzenleme 2017 yılının Eylül ayında yapılmış ve 3 ay sonra yürürlüğe girmiştir.⁹ Katılım sigortacılık sektöründe yapılan ilk düzenleme, mevzuat boşluğunun giderilmesi suretiyle yurt dışından ve ülke içinden kaynaklanan taleplerin karşılanması bakımından Türk sigortacılık sektörü için çok önemli bir gelişme olmuştur. Akabinde ise 20/12/2017 tarihinde ikinci bir düzenleme olarak Katılım Sigortacılığının Uygulanmasına İlişkin Genelge yayımlanmıştır.¹⁰ Söz konusu Yönetmelik ve Genelge, katılım sigortacılık sektöründe 3 yıl süreyle uygulanmış ve 2020 yılının son ayında yapılan köklü değişikliklerle yürürlükten kaldırılmıştır.

2017-2020 yılları arasında uygulanan eski katılım mevzuatında, Malezya esaslı tekafül sistemine dayanan tek bir modelin bulunması; bireysel emeklilik faaliyetlerine ilişkin kapsamlı düzenlemeler içermemesi; DASK, TARSİM ve diğer sigorta havuzlarına ilişkin hükümler bulunmaması; ayrıca faizli ve faizsiz ürünlerin anılan faaliyetler ve kuruluşlar bakımından ayrıştırılmasına ilişkin hükümlerin bulunmaması nedeniyle eksiklikler olduğu anlaşılmıştır. Nitekim yeni mevzuatta bu hususlarda düzenlemeler getirilerek eksiklikler giderilmiştir.

⁷ KARAMAN, Hayrettin, **Katılım Sigortacılığı**, <https://www.iktisad.org.tr/katilim-sigortasi/>, (erişim tarihi: 09.02.2022).

⁸ İlgili torba kanun taslak maddeleri için bkz: https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/haber_portal.aciklama?p1=132243 ve <https://www2.tbmm.gov.tr/d24/2/2-2736.pdf>.

⁹ 20.09.2017 tarihli ve 30186 Sayılı Resmî Gazete, Katılım Sigortacılığı Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik.

¹⁰ Söz konusu genelge Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Türkiye Sigorta Birliği resmi internet adreslerinde kaldırıldığı anlaşılmakla birlikte <https://sigortacigazetesi.com.tr/katilim-sigortaciligi-genelgesi-yayimlandi/> adresinden yayımlanma bilgisi edinilebilir.

Bu itibarla katılım sigortacılık mevzuatı yeniden düzenlenmesi sonucunda 19/12/2020 tarihli Resmî Gazetede Katılım Esasları Çerçevesinde Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik (Yönetmelik)¹¹ ve akabinde 01/04/2021 tarihinde Katılım Esaslı Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin 2021/3 nolu Genelge (Genelge)¹² istihsal edilmiştir.

II. YENİ KATILIM SİGORTACILIĞI MEVZUATI

Yeni mevzuatın (Yönetmelik ve Genelge) incelenmesinden köklü ve radikal değişiklikler yapıldığı müşahade edilmektedir. Zira katılım sigortacılığında faaliyet gösteren veya göstermek isteyen sigorta şirketleri için önemli düzenlemeler getirilmiştir. Örneğin eski mevzuatta Malezya kaynaklı bağış ve fonların ayırımına dayalı tekafül modelinin sektörde uygulanması öngörülmüş iken, yeni mevzuatta belirli kriterler dahilinde ve danışma komitesinden onay alınması suretiyle herhangi bir modele göre çalışabilme imkânı getirilmiştir. Yeni katılım sigortacılığı modelinin¹³ üç temel kriter altında özetlenmesi mümkündür.¹⁴

1. Dinen meşru görülmeyen alanları sigorta teminatı altına almamak
2. Faizsiz yatırım ilkelerini uygulamak
3. Danışma komitesi, katılım uyum birimi gibi şirket yapılarını kurmuş olmak.

¹¹ 19.12.2020 tarihli ve 31339 Sayılı Resmî Gazete, Katılım Esasları Çerçevesinde Sigortacılık Ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik.

¹² 2021/3 Sayılı Genelge, Katılım Esaslı Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Genelge. <https://seddk.gov.tr/katilim-esasli-sigortacilik-ve-bireysel-emeklilik-faaliyetlerine-iliskin-genelge-yayinlandi.html>, (erişim tarihi: 10.02.2022).

¹³ SEDDK tarafından yayınlanan 2021/6 sayılı Sektör Duyurusunda “Türkiye Modeli” ibaresi kullanıldığı için çalışmada aynı isimle kullanılmıştır.

¹⁴ 2021/6 nolu Katılım Sigortacılığı Türkiye Modeli Sektör Duyurusu, <https://www.seddk.gov.tr/files/doc/duyurular/katilim-esasli-sigortacilik-faaliyetleri-cercevesinde-t%C3%BCrkiye-modelinin-tanimlanmasina-iliskin-sekt%C3%B6r-duyurusu.pdf>, (erişim tarihi: 13.02.2022).

Bununla birlikte SEDDK tarafından çıkarılan 2022/4 sayılı Sektör Duyurusu ile söz konusu Türkiye Modeline isimlendirme yapılarak “Teysir” (kolaylaştırma) modeli denilmiştir.¹⁵ Bu itibarla güncellenen mevzuat gereği, Türkiye’de sigorta şirketlerinin katılım sigortacılığı faaliyetinde bulunabilmeleri için anılan kriterlere riayet etmesi elzemdir. Bununla birlikte eski yönetmelikte danışma komitesi uygulaması bulunmakla birlikte, yeni Yönetmelikte danışma komitesi uygulamasının kapsamı, görev ve sorumlulukları oldukça genişletilmiş ve şirket faaliyetlerinin her alanında daha aktif bir rol üstlenmesi öngörülmüştür. İlaveten, Bireysel Emeklilik sektörüyle birlikte Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK), Tarım Sigortaları Havuzu A.Ş. (TARSİM) gibi sigorta havuzlarının katılım sigortacılığı mevzuatına dahil edildiği, tam katılım sigorta şirketleri için Katılım Uyum Biriminin oluşturulması zorunluluğunun getirildiği, tüm şirket türleri için Katılım İç Denetim Raporunun hazırlanması zorunluluğu, ayrıca şirketlerde çalışacak personel için belirli eğitim şartı gibi birçok hususun düzenlendiği görülmüştür. Son olarak eski Yönetmelikte öngörülen katılım sigortalığında pencere usulü, yeni Yönetmelikle 2021 yılı sonu itibariyle kaldırılmıştır. Görüleceği üzere yeni mevzuatla katılım sigortacılığında sigorta şirketlerine yönelik olarak birçok alanda köklü değişiklikler yapılmış ve yeni bir aşamaya geçilmiştir.

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun (SEDDK) yayınladığı 2021/6 sayılı sektör duyurusu da dikkate alındığında; Türkiye’de yeni mevzuatla oluşturulan katılım sigortacılığı modelinin, nispeten uygulaması kolay, operasyonel yükü az ve kolay anlaşılabilir ve anlatılabilir, ilkeleriyle tutarlı ve kendi kendini denetleyen bir mekanizma olduğunu söylemek mümkündür. Ancak düzenlemeler yeni olduğu için katılım sigorta şirketlerindeki uygulamaların anılan minvalde olup olmadığı henüz tespit edilmiş değildir. Yeni katılım sigortacılığı kriterlerine göre tekafül modelinde; mudarebe, vekalet veya hibrit gibi bir yöntemle çalışma zorunluluğunun yanı sıra, fonların ayrıştırılması veya

¹⁵ 2022/4 nolu Teysir Modeline ve Katılım Esaslı Diğer Faaliyetlere İlişkin Sektör Duyurusu, <https://seddk.gov.tr/files/doc/2022-4-sektor-duyurusu.pdf>, (erişim tarihi: 25.04.2022).

karz-ı hasen (karşılıksız borç) gibi uygulamalar da bulunmamakta, ayrıca bakiye iadesinin yapılması da gerekmemektedir.¹⁶

III. SİGORTA ŞİRKETLERİ İÇİN GETİRİLEN YENİ DÜZENLEMELER

Yeni katılım sigortacılığı mevzuatı ile sigorta şirketleri için esasen birçok önemli düzenlemeler ve bu düzenlemelere dayanan yükümlülükler getirilmiştir. Ancak bu çalışmada, temel olarak önceki mevzuatta olmayıp yeni mevzuatla katılım sigorta şirketlerinin yükümlü tutulduğu değişikliklerden, belli başlı yedi tane faaliyet alanı veya düzenleme ile sınırlı olarak bahsedilecektir. Zira yeni katılım sigortacılığı mevzuatında birçok değişiklik bulunmakla birlikte tüm düzenlemelerden bahsedilmesi çalışmanın temel amacını aşacaktır.

A. Bireysel Emeklilik Faaliyetleri

2017 yılında yapılan ilk katılım sigortacılığı mevzuatına getirilen eleştiriler temelde bireysel emeklilik faaliyetlerinin katılım sigortacılığı kapsamına alınmamasına ilişkindir. 2020 yılında getirilen yeni mevzuat düzenlemesi ile katılım sigortacılığına bireysel emeklilik sistemi (BES) de dahil edilmiş ve kapsamlı düzenlemeler yapılmıştır.¹⁷ Özellikle emeklilik planları ve fonları katılım sigortacılığı için ayrı tutulmuştur. Emeklilik şirketlerinin katılım alanında çalışabilmesi için unvanlarında “katılım” ibaresi bulunan katılım emeklilik planları kurması ve bu planlara mutlak surette katılım fonlarının dahil edilmesi öngörülmüştür. Bir ya da daha fazla katılım emeklilik fonu bulunan emeklilik şirketleri yeni katılım sigortacılık mevzuatında yer alan şirket tanımı kapsamına girmekte ve tüm yükümlülüklerle tâbi olmaktadır.

¹⁶ SEDDK, 2021/6 nolu sektör duyurusu.

¹⁷ Katılım Esasları Çerçevesinde Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik, 6. madde, 6. fıkra ve Katılım Esaslı Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin 2021/3 nolu Genelge, 6. bölüm, 1. madde.

Emeklilik şirketlerinin en az bir adet katılım emeklilik planı kurması yeterli görülmüş ve bu plana katılım fonu dışında başka bir fonun dahil edilmemesi şart koşulmuştur.¹⁸ Ancak bunun tersi geçerli değildir. Örneğin katılım içermeyen geleneksel emeklilik planlarına faizli emeklilik fonlarının yanı sıra katılım emeklilik fonlarının eklenmesi mümkündür. Ancak katılım tabanlı ürün veya hizmet isteyen katılımcılara, katılım emeklilik planı dışında başka bir emeklilik planı sunulamayacaktır. Hali hazırda bulunan veya yeni kurulacak tüm katılım emeklilik fonlarının danışma komitesinin onayından geçmesi ve ancak danışma komitesince onaylanan fonların unvanlarında “katılım” ibaresine yer verilmesi öngörülmüştür.¹⁹

BES tarafından yapılan önemli düzenlemelerden biri de oto-katılım sistemiyle ilgilidir. Nitekim fonlarının tamamı katılım emeklilik fonundan oluşmayan bir şirketin (kısmi emeklilik şirketi) ihdas edeceği katılım emeklilik planları, ilgili mevzuat çerçevesinde öngörülmüş olan plan sayısı (40 adedi aşmama) sınırlamasında dikkate alınmayacaktır. Zira BES Kanunu²⁰ ve ilgili genelgesi kapsamında emeklilik şirketleri en fazla 40 adet emeklilik planına sahip olabilmektedir.²¹ Ayrıca oto-katılım sisteminde sunulan katılım emeklilik planları için de sayı sınırının olmadığı, zira emeklilik şirketlerince bir kurum ve kuruluşa yönelik farklı ve çok sayıda planlar sunulabildiği, dolayısıyla bu alanda emeklilik şirketlerine muafiyet tanınarak esneklik getirildiği anlaşılmaktadır.²²

Bir başka önemli husus ise, katılım emeklilik şirketlerinden plan satın alan bireysel emeklilik katılımcılarının, kendi emeklilik planlarına diğer katılım emeklilik şirketlerinin katılım fonlarını dahil etmek istemesi durumunda her bir katılım emeklilik fonu için danışma

¹⁸ 2021/3 nolu Genelge, 6. bölüm, 1. madde, 6. ve 7. fıkralar.

¹⁹ 2021/3 nolu Genelge, 6. bölüm, 1. madde, 8., 9. ve 11. fıkralar.

²⁰ 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu, <https://www.tsb.org.tr/tr/mevzuat>, (erişim tarihi: 13.02.2022).

²¹ 2019/3 nolu Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Genelgede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Genelge, 10. madde, https://www.egm.org.tr/Sites/1/upload/files/2019-3_Sayili_Genelge_PDF-946.pdf, (erişim tarihi: 13.02.2022).

²² 2021/3 nolu Genelge, 6. bölüm, 1. madde, 12. fıkra.

komitelerinin onayının alınması öngörülmüştür.²³ Örneğin X katılım emeklilik şirketinden bir katılım emeklilik planı satın alan kişi, Y katılım emeklilik şirketine ait olan ve Y şirketinin danışma komitesince onaylanmış bir katılım fonunu kendi planına dahil etmek istediğinde, keyfiyetin ayrıca X katılım emeklilik şirketinin danışma komitesince de değerlendirilmesi ve onaylanması gerekmektedir. Belirtmek gerekir ki, X katılım emeklilik şirketinin danışma komitesinin, Y şirketinin danışma komitesinin onayladığı bir emeklilik fonunu şeri kurallara uygun görmemesi veya icazet vermemesi mümkündür. Böyle bir durumun söz konusu olması halinde, katılım emeklilik şirketi tarafından durumun katılımcıya bildirilmesi ve söz konusu fonun katılım emek planına dahil edilip edilmemesi hususunun nihai olarak katılımcının takdirine bırakılması öngörülmüştür.²⁴

Bununla beraber katılım mevzuatında oto-katılım sisteminde faizli ve faizsiz fonların bir arada sunulduğu planlar aynı faydalarla birlikte bir tanesi otomatik olarak katılım emeklilik planı olarak ikiye ayrılması şart koşulmuştur.²⁵

B. Kuruluşlar

Sigorta şirketleri için yeni mevzuat ile getirilen en önemli düzenlemelerden biri de sektör kuruluşlarına ilişkindir. Sigortacılık sektöründe ve katılım sigortacılığı mevzuatında kuruluşlar; DASK, TARSİM, Güvence Hesabı (GH), Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu (TMTB) ve diğer sigorta fon ve havuzlardır (örneğin Türk Reasürans A.Ş. bünyesinde yer alan sigorta havuzları). Eski katılım mevzuatında kuruluşlar hakkında bir düzenleme yer almaz iken yeni katılım sigortacılığı mevzuatı ile kuruluşlar kapsama dahil edilmiştir.²⁶ Yeni mevzuat öncesi uygulamada; sigorta havuzlarında (kuruluşlarında) poliçe primleri ortak bir havuzda toplanmakta ve hasarlar yine aynı havuzdan ödenmekte idi. Diğer bir ifadeyle katılım sigorta

²³ 2021/9 nolu 2016/39 nolu Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Genelgede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Genelge, 12. madde, https://www.egm.org.tr/Sites/1/upload/files/Genelge_2021_9-1348.pdf, (erişim tarihi: 15.04.2022).

²⁴ 2021/9 nolu Genelge, 12. madde, 2. Fıkra.

²⁵ 2021/3 nolu Genelge, 8. bölüm, Geçiş Hükümleri, Geçici Madde 3.

²⁶ Yönetmelik, 6. madde, 5. fıkra.

şirketleri ile geleneksel sigorta şirketlerinin poliçe prim ve hasar ödemeleri bakımından herhangi bir ayrı fon yönetimi ve hesap ayrıştırması (faizli ve faizsiz ürün ayrımı) söz konusu değildi. Dolayısıyla 2017-2020 yılları arasında katılım sigortacılığına veya daha özelde katılım mevzuatına getirilen eleştirilerden birisi bu hususta olmuştur.²⁷

Yeni katılım sigortacılığı mevzuatında, katılım alanında faaliyet gösteren sigorta şirketlerinin finansal varlıklarını ayrı fon, havuz ve hesaplar üzerinden katılım ilkelerine göre yönetmesi esas alınmıştır. İlâveten söz konusu havuz ve hesaplara ilişkin giriş ve çıkışların diğer geleneksel şirketlere ait hesaplarla karışmaması için gerekli tedbirlerin kuruluşlar²⁸ tarafından alınması öngörülmüştür. Bunun yanı sıra, katılım alanında çalışan sigorta şirketlerince sunulacak ürün ve hizmetlerin yönetiminde; yatırıma yönlendirilecek varlıkların tercihinde, değerlendirilmesinde ve nakit akışında; kuruluşlarca söz konusu ürün ve hizmetlere ait ödemelerde, ayrıca kuruluşların bu çerçevedeki mali konulardaki diğer uygulamalarında katılım ilkeleri doğrultusunda hareket edilmesi gerekmektedir.²⁹

Ayrıca kuruluşlarda bir danışma komitesinin kurulması veya bu hizmetin dışarıdan satın alınması, kuruluşların bünyesinde katılım sigortacılığı uyum biriminin kurulması veya bu birimin faaliyetlerini yerine getirecek uygun şartları haiz personel istihdam edilmesi ve nihayet kuruluşlarca katılım iç denetim raporlarının hazırlanması gerekmektedir.³⁰

C. Danışma Kurulu ve Müessese

Danışma komitesi, sigorta ve emeklilik şirketlerinin faaliyetlerinin katılım sigortacılığı esaslarına uygun olup olmadığı hususunda görevli olup, bu faaliyetleri onaylayan, katkı ve

²⁷ LAÇİNBALA, Yasin / ÜNSAL, Hilmi, “Katılım Sigortacılığında (Tekafülde) Pencere Sisteminin Değerlendirilmesi”, *Sosyoekonomi*, Yıl: 2019, (s. 195-196).

²⁸ DASK, TARSİM, Güvence Hesabı gibi kuruluşlar yönetim kurulları veya komiteleri tarafından yönetilmekte olup gerekli tedbirleri alma görevi ilgili kurullara veya komitelere aittir. Örneğin bkz: Güvence Hesabı Yönetmeliği, 4. ve 5. maddeler, <https://www.guvencehesabi.org.tr/source/GHYonetmelik.html>.

²⁹ Yönetmelik, 6. madde, 5. fıkra.

³⁰ Yönetmelik, 6. madde, 5. fıkra.

destek veren komiteyi ifade etmektedir.³¹ Esasında eski katılım sigortacılığı mevzuatında da danışma kuruluna ilişkin düzenlemeler mevcuttu. Ancak yeni mevzuatta, danışma kurulunun görevlerinin genişletildiği, üstlendiği yükümlülük ve rollerin daha somut ve detaylı olarak düzenlendiği görülmektedir. Diğer bir deyişle yeni mevzuat itibarıyla danışma komitesi, şirkete ara sıra uğrayan ve sadece belirli zamanlarda çalışan ve imza atan bir komite olmayıp; şirket bünyesinde devamlılık arzedecek şekilde görevli bulunan (normal bir personel gibi mesai yapan), üstelik şirketin her türlü iş ve işlemlerinde katkıda bulunabilen bir role sahip olmuştur. Danışma komiteleri, katılım sigorta şirketleri faaliyetlerinin katılım ilkelerine uygun olup olmadığı hususunda yılda en az bir defa uygunluk görüşü vermek zorundadır.³² Söz konusu uygunluk görüşüne ilişkin raporlamalar doğrudan şirket yönetim kuruluna yapılmaktadır. Danışma komitelerinin yapısı; hangi şirketlerin danışma komitesi ile çalışmak zorunda olduğu; danışma komitelerinin tarafsızlığı ve bağımsızlığı; danışma komiteleri için aranan öğrenim ve tecrübe şartları; danışma komitelerinin görevlendirilmesi ve görevlerine son verilmesi, görev ve sorumlulukları; danışma komitelerince yapılacak toplantıların ve alınacak kararların şekli, usulü ve devamı işlemler; danışma komitesiyle yapılacak sözleşmelerin içeriği; ayrıca danışma komitelerinin yapacağı raporlamanın usulü ve içeriği, vereceği eğitimler; komite üyelerinin yapamayacağı iş ve işlemler gibi pek çok alanda ayrıntılı düzenlemeler yapılmıştır.³³ Bu anlamda danışma komitesi, katılım uyum birimiyle birlikte katılım sigorta şirketlerinin bel kemiğini oluşturmaktadır.

Yeni dönemde tam katılım³⁴ sigorta ve emeklilik şirketlerinin danışma komitesi kurma zorunluluğu varken, fonlarının tamamı emeklilik fonlarından oluşmayan şirketler (kısmi emeklilik şirketleri) ile kuruluşlar için danışma komitesi kurma zorunluluğu yoktur (isterlerse bu hizmeti dışarıdan satın alabilirler). Kısmi emeklilik şirketleri ile kuruluşlar dışarıdan bu

³¹ ÖNER, Muhammed Hadin, “Katılım Sigortacılığı Yönetmeliği Perspektifinde İslami Sigortacılığın Gelişimi”. **JOEEP: Journal of Emerging Economies and Policy**, Yıl: 2018, Cilt: 3, Sayı: 1, (s.59-71).

³² Yönetmelik, 8. madde, 1. fıkra.

³³ Yönetmelik, Üçüncü Bölüm, 7. – 10. maddeler. ile 2021/3 nolu Genelge, Birinci Bölüm tamamı.

³⁴ Tam katılım ibaresi İngilizce sigortacılık literatüründe “full-fledged” ya da “pure” olarak ifade edilmektedir.

bu hizmeti satın alması; ilgili “müessese” ile çalışmak şeklinde gerçekleşmektedir. Dışarıdan hizmet sunacak olan “müesseseler”; vakıf, araştırma merkezi, dernek ve eğitim merkezi, gerçek veya tüzel kişi gibi yapıları ifade etmektedir.³⁵ Müesseselerin başvuruları, değerlendirilmeleri, kabul edilmeleri ve ilgili listeye eklenmesi hususlarında görevli otorite SEDDK olup ³⁶ sigorta şirketlerine, yayımlanacak olan “müessese listesi”nde yer alan bir kişiyi seçerek bu kişiyle çalışabilme imkânı getirilmiştir.³⁷ Danışma komitesi için aranacak şartlar, “müessese” bünyesinde faaliyet gösteren üyeler için de aranmakta olup, “müessese”ler danışma komiteleri için katılım sigorta şirketleri bünyesindeki öngörülen faaliyetleri yürütmektedir.

D. Katılım Uyum Birimi

Katılım uyum birimi (KUB) yeni mevzuat ile getirilen önemli bir yapıdır. Yeni dönemde, tam katılım sigorta ve emeklilik şirketleri danışma komitesinin yanı sıra katılım uyum birimi (fonksiyonu) de kurmak zorundadır. Kısmi emeklilik şirketleri ve kuruluşlar için katılım uyum biriminin teşkili ihtiyari olup, bu fonksiyonu yerine getirecek uygun şartları haiz (katılım sertifikalı) personel istihdam edilmesi mümkündür.³⁸ “Danışma Kurulu ve Müessese” alt başlığı altında, danışma komitesinin doğrudan yönetim kuruluna bağlı olarak çalıştığı ve raporlamalarını şirket yönetim kuruluna yaptığı belirtilmişti. Katılım uyum birimi ise farklı olarak, hiyerarşik anlamda genel müdüre bağlı çalışmakta ancak raporlamayı yönetim kuruluna yapmaktadır.³⁹ Uyum birimi, temel olarak danışma komitesinin sekreteryaya görevini yerine getirmekle birlikte, şirket ve katılımcılarla danışma komitesi arasında bir köprü vazifesi görecektir şekilde konumlandırılmıştır. Dolayısıyla katılım uyum birimi, şirket süreçlerinin neredeyse tamamında görev yapacak ve aktif katılım sağlayacak bir yapı olarak

³⁵ 2021/3 nolu Genelge, 2. madde.

³⁶ 2021/3 nolu Genelge, 7. Bölüm, 1., 2., 3. ve 4. maddeler.

³⁷ Söz konusu listeye <https://seddk.gov.tr/kurumumuzca-disaridan-danisma-komitesi-hizmeti-sunmasi-uygun-gorulen-muessese-listesi.html> adresinden ulaşılması mümkündür.

³⁸ 2021/3 nolu Genelge, İkinci Bölüm, 3. madde.

³⁹ Yönetmelik, Dördüncü Bölüm, 11. madde.

öngörölmüş olup, görev ve sorumlulukları itibariyle danışma komitesiyle birlikte hayati önemde olacaktır.

Katılım sigorta şirketlerinin katılım uyum biriminde, biri sorumlu olmak üzere en az üç kişinin istihdam edilmesi gerekmektedir. Uyum sorumlusunun, belirli şartları haiz bir personel olması zorunludur. Uyum birimi için risk yönetimi, gözetim, araştırma ve gelişme fonksiyonu olmak üzere üç rol belirlenmiştir.⁴⁰ Şirket yönetimine ve danışma komitesine asgari olarak üç ayda bir raporlama yapmaları gerekmektedir. Kısmi emeklilik şirketlerinde ise raporlamalar altı ayda bir yapılacaktır.⁴¹

E. Katılım İç Denetim Raporu

Katılım uyum birimiyle birlikte yeni dönemde ve mevzuatta sigorta şirketleri için getirilen yeniliklerden biri katılım iç denetim raporudur. Danışma komitesi ve KUB kurulması şirket türlerine bağılı olarak zorunlu veya ihtiyari olabilirken, kuruluşlar dahil tüm katılım faaliyeti yürüten şirketler için katılım iç denetim raporu düzenlenmesi zorunlu tutulmuş ve herhangi bir istisna getirilmemiştir. Söz konusu rapor, yılda en az bir defa hazırlanacak olup, bu raporun önce danışma komitesine daha sonra en geç 30 gün içinde yönetim kuruluna sunulması zorunludur. Raporu düzenleyecek personelin katılım uyum birimi sorumlusunda aranan şartları haiz olması ve raporların şirketçe düzenlenecek diğer iç denetim raporlarında farklılık arzetmesi gerekmektedir.⁴² Şirkette raporu düzenleyecek yeterli niteliğe sahip personelin bulunmaması durumunda, söz konusu rapor bağımsız denetim firmaları tarafından da hazırlanabilecektir. Ancak bu durumda katılım şirketinin, raporu düzenleyecek bağımsız denetim firması ve personeli hakkında SEDDK'yı bilgilendirmesi gerekmektedir. Katılım iç denetim raporunun SEDDK tarafından yayınlanacak "denetim rehberi"nde yer alan hususları da içermesi gerekmektedir.⁴³ Zira,

⁴⁰ 2021/3 nolu Genelge, İkinci Bölüm, 2. madde.

⁴¹ 2021/3 nolu Genelge, İkinci Bölüm, 1. madde.

⁴² 2021/3 nolu Genelge, Üçüncü Bölüm, 1. madde.

⁴³ 2021/3 nolu Genelge, İkinci Bölüm, 2. madde.

SEDDK katılım sektörüne yönelik uzaktan denetim ve gözetim faaliyetlerini, söz konusu iç denetim raporunu da dikkate alarak gerçekleştirecektir.

F. Eğitim, Sınav ve Sertifikasyon

Yeni dönemde getirilen en büyük yeniliklerden biri de katılım şirketlerinde çalışacak personelin niteliklerine ilişkin düzenlemedir. Bu düzenlemede, katılım şirketinde çalışacak kişilerin, gerekli eğitim ve sertifikasyon koşullarını haiz olması şartı getirilmiştir. Diğer bir deyişle katılım şirketi çalışanlarının, SEDDK tarafından uygun görülen ulusal veya uluslararası nitelikte bir belgeye sahip olması yahut katılım finansı alanında lisans veya lisans üstü programlarından mezun olması zorunludur. Katılım şirketleri bu nitelikleri haiz olmayan personeli çalıştıramayacaktır. Söz konusu hususlar çoğunlukla bir genelgede düzenlenmiştir.⁴⁴ Hali hazırda katılım sektöründe çalışmakta olan personelin, SEDDK tarafından uygun görülecek ve Türk Sigorta Enstitüsü Vakfı'nca (TSEV)⁴⁵ düzenlenecek 36 saatlik eğitim (ulusal) programına katılması ve eğitim sonunda yapılacak sınavı geçerek sertifika alması gerekmektedir. Söz konusu eğitim programına katılıp sertifika alma koşulu; şirket genel müdürleri ve genel müdür yardımcıları ile birlikte ürün, satış, aktüerya, pazarlama, mali işler ve hasar birimlerinin yanı sıra teknik birimler ile doğrudan ve dolaylı birimlerde çalışan tüm personel için getirilmiştir.⁴⁶ Söz konusu eğitim programına katılıp sertifika alma şartı, kuruluşlarda istihdam edilecek katılım uyum personeli için de geçerlidir. Eğitim programı "ulusal sertifika programı" olarak adlandırılmaktadır. Katılım şirketlerine, söz konusu eğitimlerin tamamlanması ve sertifika alınması için SEDDK tarafından 1 yıllık bir geçiş süresi tanınmıştır.

Diğer taraftan katılım sektörü çalışanlarından söz konusu sertifikaya sahip olanlar için farklı eğitimler de öngörülmüştür. Örneğin danışma komitesince verilecek eğitimler, her yıl yapılacak bir günlük yenileme eğitimleri, aracılık faaliyetlerine ilişkin Sigorta Eğitim ve

⁴⁴ 2021/3 nolu Genelge, Dördüncü Bölüm, 1. madde.

⁴⁵ Türk Sigorta Enstitüsü Vakfı, sigorta sektöründe çalışanlara yönelik eğitim veren Türkiye Sigorta Birliği nezdinde kurulmuş bir eğitim kurumudur. <https://www.tsev.org.tr/>.

⁴⁶ 2021/3 nolu Genelge, Dördüncü Bölüm, 2. madde.

Gözetim Merkezi (SEGEM) ile Emeklilik Gözetim Merkezi (EGM) nezdinde verilecek eğitimler, şirketlerin kendi acentelerine yönelik vereceği eğitimler ve danışma komitesi üyeleri için öngörülen sektör eğitim programları gibi çok çeşitli eğitimler söz konusudur.⁴⁷

G. Pencere Usulü

Geleneksel sigorta şirketleri (katılım şirketi olmayanlar) tarafından aynı zamanda katılım sigortacılık ürünlerinin de sunulması usulü, “pencere usulü katılım sigortacılığı” olarak ifade edilmektedir.⁴⁸ Yeni katılım mevzuatındaki en büyük değişikliklerden biri söz konusu pencere usulüyle çalışan şirketlere yönelik olmuştur. Buna göre, 31.12.2021 tarihi itibarıyla pencere usulü katılım sigortacılığı son bulmuştur. Yeni dönemde katılım sigortacılığı yapan sigorta şirketleri sadece tam katılım şirketi olarak çalışabilecektir. Bu itibarla, yeni mevzuat öncesi pencere usulüyle çalışan şirketlerin ayrı bir tam katılım sigorta şirketi kurması yahut katılım portföylerini diğer katılım şirketlerine devretmesi gerekecektir.⁴⁹

2021 yılı sonu itibarıyla 6 adet tam katılım sigorta ve emeklilik şirketi ve 6 adet pencere usulüyle çalışan şirket olmak üzere toplam 12 katılım şirket sektöründe faaliyette bulunmakta idi. Pencere usulüyle çalışmakta olan şirketlerin tam katılım şirketi kurmaya ilişkin ruhsat başvurularına yahut portföy devirlerine ilişkin sonuçlar SEDDK tarafından henüz açıklanmadığından hali hazırda katılım şirketi sayısı bilinmemektedir. Ancak yeni dönemde pencere usulüyle çalışma son bulduğundan, katılım sektöründeki şirket sayısında ilk aşamada bir düşüş yaşanacağı ancak ilerleyen yıllarda söz konusu sayının artacağı düşünülmektedir.

Dünya uygulamalarında, bazı ülkelerde gerek bankacılık gerek sigortacılık sektöründe hem tam katılım hem de pencere usulüyle çalışan şirketler ve bankalar bulunur iken, diğer bazı ülkelerde ise yalnızca tam katılım şirketleri bulunmaktadır (pencere usulü bulunmamaktadır). Bunun yanı sıra, bazı ülkelerde pencere usulü katılım bankacılığında

⁴⁷ 2021/3 nolu Genelge, Dördüncü Bölüm, 2., 3., 4., 5., 6. ve 7. maddeler.

⁴⁸ LAÇINBALA / ÜNSAL, 2019, s. 182 ve 183.

⁴⁹ Yönetmelik, Geçici Madde 1.

uygulanırken katılım sigortacılığında uygulanmamaktadır. Örneğin Malezya’da katılım bankacılığı sektöründe pencere usulü uygulanırken katılım sigortacılığında pencere usulü kaldırılmıştır. Pakistan’da ise katılım sigortacılığında önce pencere usulüne izin verilmiş, belirli bir süre sonra uygulama kaldırılmış, ancak daha sonra pencere usulüne tekrar izin verilmiştir.⁵⁰ Ülkemizde ise bir politika tercihi olarak yeni mevzuat ile pencere usulü tamamen kaldırılmıştır.

SONUÇ

Katılım sigortacılığı öz itibarıyla geleneksel sigortacılık uygulamalarına olan tepki sonucu ortaya çıkmıştır. Diğer bir ifadeyle, geleneksel sigorta ürünlerinde belirsizlik, kumar, şüphe ve faiz gibi unsurların var olduğu iddiasıyla, çeşitli kesimlerce sigortaya mesafeli durulmakta yahut sigorta ürünü satın alınmamaktadır. Katılım sigortacılığı, risk transferi sistemi esasına dayanan geleneksel sigortacılıktan ayrılmakta ve temelde faizin olmaması esasıyla çalışmaktadır. Bu yönüyle katılım sigortacılığı son yıllarda sıklıkla tartışılmaya ve konuşulmaya başlanmıştır. Ülkeler de mevzuat düzenlemesi yaparak bu sektöre önem verdiklerini göstermektedir. Böylece dünyada katılım sigortacılığı hızla gelişmektedir. Buna paralel olarak kamu otoriteleri katılım sigortacılık mevzuatlarını güncellemekte ve dünya ülkelerindeki uygulama örneklerini takip etmektedir.

2020 yılı sonunda Türkiye’de katılım sigortacılığı mevzuatında köklü değişikliklerin yapılması suretiyle, kendine özgü kriterleriyle ve ilgili kamu otoritesinin tarifiyle bir “Türkiye modeli” oluşturulmuştur. Söz konusu modelin özünde üç esas bulunmaktadır. Katkıların faizsiz yatırım araçlarında değerlendirilmesi, yalnızca dinen helal kılınan alanlarda faaliyette bulunulması, ayrıca danışma komitesi ve katılım uyumu birimi gibi zorunlu yapıların kurulmasıdır.

⁵⁰ LAÇINBALA / ÜNSAL, 2019, s. 191 ve 192.

Yeni katılım mevzuatı ile, eski mevzuattaki boşlukların ve eski mevzuata getirilen değişikliklerin giderilmesi bakımından önemli bir aşama kaydedilmiştir. Bu bağlamda, yeni katılım mevzuatında, bireysel emeklilik faaliyetleri ile DASK, TARSİM gibi kuruluşlara yönelik düzenlemelerin getirilmesi önemli bir adım olmuştur. Ayrıca kazuistik (kuralcı) bir yapıya sahip olan yeni katılım mevzuatında, sigorta şirketleri için çok önemli değişiklikler ve yükümlülükler getirilmiştir. Öncelikle tam katılım şirketleri, kısmi emeklilik şirketleri ve kuruluşlar gibi ayrımlar yapılarak, bu şirketlerin tabi olduğu esaslar düzenlenmiştir. Şirket türüne bağlı olarak danışma komitesi ve katılım uyum birimi gibi yapıların kurulma zorunluluğu getirilmiştir (Kısmi emeklilik şirketleri ile kuruluşlar için esneklik söz konusudur). Katılım sektöründe çalışacak tüm personelin geçerli bir sertifikaya sahip olması zorunlu tutulmuştur. Yeni mevzuatta oldukça detaylı ve çok sayıda eğitim programları ihdas edilmiştir. Danışma komitesinin görev ve sorumluluklarının artırılması sonucunda, danışma komiteleri katılım uyum birimiyle birlikte katılım şirketlerinin faaliyetlerinde hayati öneme kavuşturulmuştur. Şirket süreçlerinin, politikalarının, ürün ve hizmetlerinin söz konusu iki yapının onayından geçirilmesi gerekmektedir. Ayrıca yeni mevzuatta, danışma komitesi raporu, katılım uyum birimi raporu ve katılım iç denetim raporları gibi çok sayıda düzenli raporlamalar mevcuttur. Söz konusu düzenli raporlamaların yanı sıra herhangi bir süreye tabi olmaksızın şirket içinde bir uyumsuzluk tespit edildiğinde buna yönelik müstakil raporlamaların yapılması da gerekecektir. Öte yandan, 2021 yılı sonu itibariyle katılım sigortacılığında “pencere usulü” uygulamasına son verilmiştir.

Türkiye’de katılım sigortacılığının yeni yasal düzenlemeler ile nasıl bir seyir izleyeceğinde, elbette ki katılım sigorta şirketleri, kamu otoritesi ve katılımcıların bundan sonraki davranışları, alacakları aksiyonları ve haliyle pandemi (covid-19) süreci belirleyici olacaktır. Hali hazırda ülkemizde katılım sigortacılığının gelişmesi yönünde herhangi bir engel kalmadığı gibi çalışılacak katılım sigortacılığı modelleri bakımından esneklik de getirilmiş durumdadır. Zira katılım sigorta şirketlerine mevzuatta öngörülen kriterlere uygun olmak ve danışma komitesinden uygunluk almak şartıyla diledikleri modele göre çalışabilme imkanı getirilmiş olup, kamu otoritesi tarafından bu hususu vurgulayan ayrı bir sektör

duyurusu da yayımlanmıştır. Söz konusu uygulama esnekliğini katılım sigorta şirketleri ve katılımcılar açısından olumlu olup olmadığı veya geleneksel sigortaya getirilen eleştiriler dikkate alınarak katılım sigortası açısından söz konusu esnekliğin nasıl değerlendirileceği ayrı bir inceleme konusu olabilecektir.

Sonuç olarak yeni katılım mevzuatıyla ve kendine özgü uygulama kriterleriyle Türkiye; tekafül yönteminin ağırlıkla uygulandığı Malezya modeli, vakıf yöntemine öncülük eden Pakistan modeli, kooperatif usulüyle çalışılan Suudi Arabistan modeli, toplanan fonların sadece faizsiz ürünlerinde değerlendirildiği İran modeli gibi farklı katılım modelleri arasında dünya katılım sigortacılık sektöründe yerini tayin etmiştir.

KAYNAKÇA

- GÜRBÜZ, Yunus Emre, **İslam Ekonomisi ve Sigortacılık (Tekafül / Katılım Sigortacılığı)**, S. Erdoğan, A. Gedikli, / D. Ç. Yıldırım içinde İslam Ekonomisi ve Finansı, İstanbul: Umuttepe Yayınları, 2016, (s. 331 – 334).
- İBNİ, Abidin, **Reddül Muhtar**, (çev: A. Davudoğlu / M. Taşkesenlioğlu / M. Dsavaş), Cilt:IV, İstanbul: Şamil Yayınları, 2012.
- KARAMAN, Hayrettin, **Katılım Sigortacılığı**, <https://www.iktisad.org.tr/katilim-sigortasi/> (erişim tarihi: 08.02.2022).
- LAÇINBALA, Yasin / ÜNSAL, Hilmi, "Katılım Sigortacılığında (Tekafülde) Pencere Sisteminin Değerlendirilmesi", **Sosyoekonomi**, Yıl: 2019, (s. 181 - 202).
- ÖNER, Muhammed Hadin, "Katılım Sigortacılığı Yönetmeliği Perspektifinde İslami Sigortacılığın Gelişimi", **JOEEP: Journal of Emerging Economies and Policy**, Yıl: 2018, Cilt: 3, Sayı, 1, (s. 59-71).
- ÖZÜDOĞRU, Haşim, "Katılım Sigortacılığı ve Türkiye'deki Durumu", **Third Sector Social Economic Review**, Yıl: 2018, Cilt: 53, Sayı: 1, (s. 1 - 16).

İnternet Kaynakları:

19.12.2020 Tarihli ve 31339 Sayılı Resmî Gazete, Katılım Esasları Çerçevesinde Sigortacılık Ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik.

20.09.2017 Tarihli ve 30186 Sayılı Resmî Gazete, Katılım Sigortacılığı Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik.

2021/3 nolu Genelge, Katılım Esaslı Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Genelge.

2021/9 nolu 2016/39 nolu Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Genelgede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Genelge. 12. madde, https://www.egm.org.tr/Sites/1/upload/files/Genelge_2021_9-1348.pdf, (erişim tarihi: 15.04.2022).

4632 sayılı Bireysel Emeklilik ve Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu, Mevzuat Bilgi Sistemi, <https://www.tsb.org.tr/tr/mevzuat> (erişim tarihi: 10.02.2022).

<https://seddk.gov.tr/katilim-esasli-sigortacilik-ve-bireysel-emeklilik-faaliyetlerine-iliskin-genelge-yayinlandi.html> (erişim tarihi: 10.02.2022).

SEDDK, 2021/6 sayılı Sektör duyurusu, <https://www.seddk.gov.tr/files/doc/duyurular/katilim-esasli-sigortacilik-faaliyetleri-cercevesinde-t%C3%BCrkiye-modelinin-tanimlanmasina-iliskin-sekt%C3%B6r-duyurusu.pdf>, (erişim tarihi: 13.02.2022).

SEDDK, 2022/4 sayılı Sektör duyurusu, <https://seddk.gov.tr/files/doc/2022-4-sektor-duyurusu.pdf>, (erişim tarihi: 25.04.2022).

SEDDK, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu:

<https://www.seddk.gov.tr/katilim-easasli-faaliyetler-icin-sigorta-ve-bireysel-emeklilik-aracilari-egitim-kitabi-yayimlandi.html> (erişim tarihi: 09.02.2022).

TSB, Türkiye Sigorta Birliği, Üye Sigorta Kuruluşları, <https://www.tsb.org.tr/tr/uye-sirketler> (erişim tarihi: 10.02.2022).

TSEV, Türk Sigorta Enstitüsü Vakfı, <https://www.tsev.org.tr/> (erişim tarihi: 13.02.2022).